

AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

ПРИКАЗИ КЊИГА

Др Данило Томић:

"ИДЕЈЕ И ИНИЦИЈАТИВЕ О ПОЉОПРИВРЕДИ И СЕЛУ"

Издавач: Прометеј, Нови Сад, 2004.

(Реч рецензента на промоцији књиге,
Бечеј/ „Фантаст“, 23. децембар 2004.)

Ово је прилика да се говори о делу, и о аутору, а помало и поводом ауторовог дела. Као рецензент ове несвакидашње књиге Данила Томића, имам обавезу и задовољство да овде кажем неколико речи. Трудићу се да испоштујем мото на почетку књиге: „Ко има знање, штеди речи“. Прво сам помислио да се то односи на садржај саме књиге, али видим – аутор се „распричао“ на преко 600 страна. Елем, порука је упућена читаоцу.

Данило Томић је врло занимљива личност. То показује и ова књига, као и његова целокупна биографија. То је човек јаке стваралачке знатижеље, вредан и упоран истраживач, увек прилагодљив условима амбијента и окружења; он има идеје окренуте будућности; он зна и да заоре бразду и да убере плод!

Склон сам да поверујем да је све то резултат околности што се он, игром судбине, из завичајне Ваљевске Колубаре, прескочивши Саву, обрео у Банату и Бачкој, и ту реализовао своје животне идеје. Стекао је респективно, како опште тако и агроекономско образовање (Шушеока, Ваљево, Н. Сад, Хаг, Охајо). Логично је следило напредовање на лествици научних звања и афирмација у стручно професионалним организацијама, посебно у националном Друштву аграрних економиста Југославије (ДАЕЈ), али и као наш представник у међународним асоцијацијама агроекономиста (ЕААЕ, IААЕ), и као активни учесник на многим међународним скуповима. Дакле, Данило Томић је наш истакнути и уважени аграрни економиста, са међународном афирмацијом. То могу слободно да кажем јер сам био у прилици да, као Председник ДАЕЈ, ближе упознам велики број наших чланова, и као ствараоце у струци и као личности у животу.

Поред богате стручно-професионалне научничке биографије, чини се да није мање занимљива ни његова радна биографија (иначе није дата у

књизи): напредовање од техничара у пољопривредној производњи; преко функције проректора на Универзитету у Новом Саду, до директора Института за економику пољопривреде (ИЕП) Београд и подпредседника Привредне коморе Нови Сад.

Но, да се вратимо књизи. Пред нама је нова необична и несвакидашња књига Данила Томића „Идеје и иницијативе о пољопривреди и селу“. Она обухвата изабране радове из двадесетогодишњег периода његовог стварања. Ту је систематизовано седамдесетак радова, у десет заокружених али разнородних целина.

Из предговора књиге видимо да је и самог аутора мучило питање, како он сам каже „је ли ово зауман посао“. И ја сам се у својој рецензији на неки начин осврнуо на то питање, јер ме је наслов асоцирао на нека издања под ауторством наших некадашњих политичких и политекономских ауторитета (и овог аутора је занимало на шта сам мислио?). Да се подсетимо: најпре је, још 1960. објављена Бакарићева књига „О пољопривреди и проблемима села“; 1979. објављена је књига: Ј. Б. Тито „О пољопривреди и селу“; знатно касније, 1983. објављена је Кардељева књига: „О пољопривреди, селу и задругарству“. Занимљиво је да су све ове књиге објављене у Београду. Али, мене је заправо Томићева књига асоцирала на Сретена Вукосављевића, и његова дела: „Историја сељачког друштва“ и „Писма са села“. У том смислу бих могао да поменем и вишетомна дела проф. Петра Марковића „Пољопривредни атлас“ и „Србија на прагу новог века“, која такође, на изврстан начин, предстаљају, ако не сабрана оно, у суштини, његова изабрана дела.

Мислим да су многи наши старији аграрни економисти могли да направе сличан избор из својих дела. Кажем, могли су, али на жалост, нису. Штета! Оно шта би, по моме мишљењу, било јако корисно, чак драгоценост, кад би се из ових и оваквих збирки као што је Томићева, могла сачинити ауторска синтеза или синтетизована садржајна поука читаоцима. Чак и кад нема неких битно нових доктринарних идеја, има потребе да се старе идеје тестирају и провере у новим условима. Зато мислим да и ова Томићева књига у пуној мери оправдава намере и идеје аутора и издавача. Ја сам у рецензији, иначе, указао на неколико кључних карактеристика ове књиге:

- **прво**, књига ретроспективно открива више хоризоната наше аграрне стварности у релативно врло дугом периоду. Показује се да је то резултат континуираног истраживања нашег укупног развојног дисконтинуитета;

- **друго**, књига илустративно показује, не само сазревање научне мисли једног истакнутог југословенског и међународно афирмисаног аграрног економисте, него осветљава и један значајан фрагмент укупног развоја савремене агроекономске мисли код нас и у свету;
- **треће**, с обзиром на стручно-професионалну каријеру и упоришне тачке ауторовог деловања, изабрани радови компетентно одражавају метаморфозе доктрине нашег аграрног и руралног развоја, како у креирању аграрне политике, преко агроекономске науке и образовања, до конкретних проблема, циклуса и криза, узлета и падова у пољопривреди и агроиндустрији, односно процесе теоријско-политичке и практичне трансформације целокупног аграрног сектора;
- **четврто**, разноврсност обрађиваних агроекономских тема, с једне стране, одсликава не само бројност и комплексност проблема, а са друге, то је првенствено одраз лутања и странпутица у њиховим решењима и неповољних услова у нашој економској и аграрној структури.

Овде бих желео да посебно истакнем **још једну карактеристику** и књиге и њеног аутора, која се собом намеће. Наиме, већина радова који су овде дати, представљају коауторске радове. И као што заиста импресионира разноврсност изабраних Томићевих тема, исто тако је фасцинантна ауторова вештина за комуникацију са окружењем, односно за сарадњу са колегама. При томе је, управо по разноврсности, занимљив стручни профил Томићевих сарадника-коаутора. То су: инжењери, економисти, социолози, директори, професори, новинари, министри....!

У том контексту, желим да истакнем и моје лично искуство у сарадњи са колегом Данилом Томићем, како у ДАЕЈ, тако и у Савезном министарству пољопривреде(СМП), на бројним саветовањима и скуповима ДАЕЈ. Радо се сећам заједничког боравка у Берлину 2000. на Конгресу ИААЕ. Научни скуп “50 година Економије пољопривреде“, октобра 2004. на Пољопривредном факултету у Земуну и зборник радова са тог скупа „Пољопривреда у транзицији“ – заједнички смо приредили.

Такође, имали смо врло коректну сарадњу док је Данило био директор ИЕП а ја у СМП (заменик министра). У том периоду, ми смо у СМП (са тадашњим министром Н. Шиповцем),у Експертској групи (којом сам имао част да руководим) заједно припремали „стратегију“ развоја пољопривреде – назвали смо је **Дугорочна политика аграрног развоја Савезне Републике Југославије (ДПАР СРЈ)**. Навршило се тачно 5 година (9. дец.) од када је тај документ усвојен и објављен у Службеном листу СРЈ. Од тада, на жалост, ниједна Влада у нашој земљи није официјелно усвојила, ни по карактеру нити по значају, сличан документ.

Већ сам истакао да је, по моме мишљењу, један од главних квалитета ове књиге то што она показује сазревање научне мисли једног истакнутог агроеконисте. Опет ми дозволите једну дигресију. Ових дана, листајући Андрићева сабрана дела, нашао сам извод из једног писма Исидоре Секулић које она, 1937. године, пише Андрићу. Управо то писмо ме је асоцирало на ову Томићеву књигу, односно на ону њену карактеристику који сам већ поменуо. Наиме, Исидора пише Андрићу:

„Кад човек повуче једну линију од вас до вас, преко двадесетак година – који раст и узревање! Тачно се тако развијате ви, као оно што пишете: од тихог семена чије пукцетање чује само земља и Бог, до лиснате шуме пуне музике, за које је, авај, човечји живот кратак. Будите срећни и благословени у сваком раду. Сав вам је живот то – рад, па нека вам и најбоља срећа остане у раду. Ја се без краја радујем вашем угледу и поздрављам вас...“

Но, очекујући разумевање за ову малу али добронамерну паралелу, а у прилог моме уверењу да Данило Томић заиста припада најужем кругу наших истакнутих и уважених аграрних економиста, навешћу и један библиометријски показатељ. Ми смо, поводом 50. година нашег часописа „Економика пољопривреде“, чији смо јубилеј обележили у октобру, припремили „Библиографију 1954.-2004.“. Ако погледамо индекс аутора, видимо да се многи јављају више пута, један значајан број преко 10 пута, али само мали број аутора се јавља више од 20 пута. У тој мањој групи аутора у ЕП је и Данило Томић са 24 наслова (треба рећи да је по броју наслова наприкосновено први проф П. Марковић, са 61 насловом).

Пошто сам већ поменуо Андрића, он на једном месту каже: „Сваки човек је дужан своме завичају“. Мислим да би се могло додати, да је човек дужан и друштву и својој струци. Што се тиче дуга према завичају, Данило Томић га је одужио. Написао је монографију о свом родном селу Шушеока... у Ваљевској Колубари (обајвљена 1992, у едицији „Хроника села“ САНУ). Што се, пак, тиче дуга према друштву и струци, мислим да је Д. Томић овом књигом одужио велики део и тога дуга. Али, још је исувише рано да се подвлачи црта. Он је тек на пола пута, ово је првих 20-так година односно прва половина његовог интензивног стварања. Ја бих му зато пожелео да се (на сличан начин), тамо негде 2024. године, такође промовише његова књига, са поднасловом „друга половина мога стварања“.

Проф. др Милан Р. Милановић